

PROJEKT Udenfor Ungeprojektet

Indhold

Baggrund.....	2
Projektets formål.....	3
Karakteristik og afgrænsning af målgruppen.....	3
Metoder og aktiviteter.....	4
Opsøgende og udgående gadeplansarbejde	4
Indsamling og formidling af viden om unge hjemløses liv og forhold.....	5
Forventede resultater.....	6
Organisatoriske rammer.....	7
Dokumentation af projektet	7

Baggrund

Gennem en årrække er der sket en udvikling i de hjemløses profil. En af de væsentligste og mest bekymrende tendenser er, at antallet af unge hjemløse er steget markant. Denne stigning har fundet sted på trods af regeringens storstilede indsats i form af Hjemløsestrategien, der havde som et af sine hovedformål, at "ingen ung bør opholde sig på forsorgshjem, men tilbydes andre løsninger" (2009).

Sandsynligvis har manglen på billige boliger og en kontanthjælpsreform, som har skåret i ydelsen til unge under 30, givet anledning til at flere unge er kommet til at stå uden de fornødne ressourcer til at administrere en bolig. Psykiater Preben Brandt, som allerede i 1992, i sin disputats "Yngre hjemløse i København", beskæftigede sig med unge hjemløse udtaler dog, at den mislykkede Hjemløsestrategi (mht. stigningen i antallet af unge hjemløse) skyldes *"en stigende tendens til en udstødelse af de, der ikke kan følge med og en manglende evne hos hjælpesystemerne til at ville se disse unge og til at ville forstå dem."* (Preben Brandt 2013).

Rådet for Socialt Udsatte belyser den samme problematik i deres rapport om udsatte unge fra 2013, hvori de unge udtrykker behov for at blive set, hørt og mødt i øjenhøjde – ikke som en diagnose, et problem eller en udgift (Rådet for Socialt Udsatte 2013). Rådets undersøgelse blandt udsatte unge viser, at de unge føler sig som en kasterbold mellem forvaltninger og skiftende sagsbehandlere, hvilket har gjort, at de har opgivet at få hjælp fra det system, som er sat i verden for at hjælpe dem og herefter lever en mere eller mindre isoleret tilværelse. I Rådets rapport understreges det desuden, at sanktioner ikke hjælper i forhold til at få unge indrulleret i et ønsket system - tværtimod oplever de unge, at de ikke bliver set og hørt som det menneske, de er lige nu, når de presses ind i et system, hvor job og uddannelse er det eneste mål (Rådet for Socialt Udsatte 2013).

Som evalueringen af Hjemløsestrategien (2013) viser, så har tiltag med henblik på at reducere antallet af unge hjemløse ikke omfavnet målgruppens behov og ønsker. Der må tænkes alternativt og skabes projekter, som ikke møder de unge med sanktioner og krav om handleplaner, men som eksperimenterer med nye måder at arbejde med de unge på. Vi ser et stort behov for tiltag, som møder de unge hjemløse dér, hvor de er – fysisk som psykisk og som møder dem som unge mennesker - med både kompetencer og udfordringer; tiltag som tilgodeser og oparbejder et bedre kendskab til de unge som en særlig hjemløsegruppe, med særlige behov, ønsker og adfærdsmønstre og som møder de unge med omsorg og interesse for deres fortællinger og perspektiver.

projekt UDENFOR har i efteråret 2014, med Ungeprojektet som løber over 2,5 år, fået mulighed for at udvide paletten af muligheder for organisationens samlede målgruppe. Ungeprojektet indgår som en del af projekt UDENFORs samlede arbejde, som desuden består af Den Mobile Café, IT-projektet, Locker room-projektet og en række formidlingsaktiviteter. Projektet skal på individniveau give alternative udviklingsmuligheder for den enkelte unge hjemløse og på overordnet niveau indsamle viden fra gadeplan og dermed være med til at hæve det generelle vidensniveau om en målgruppe, som der er relativt lidt viden om på nuværende tidspunkt.

Projektets formål

Projektets overordnede mål er at forbedre forholdene for unge hjemløse/gadesovere, der er svære at nå, ved at afhjælpe på gadeplan og formidle den viden og erfaring, som vi herigennem opsamler, til aktører og interessenter både nationalt og på internationalt niveau.

Det sker gennem:

1) Opsøgende og udgående gadeplansarbejde med den enkelte unge hjemløse, hvor vi vil:

- a) Observere gadens rum, byens puls og unge hjemløses opholdssteder.
- b) Skabe kontakt til de unge hjemløse på gaden, ved opholds- og væresteder og evt. via digitale platforme.
- c) Skabe relationer til de unge hjemløse og give mulighed for empowerment, hvor den enkelte hjemløse bliver hørt og hvor der handles på det, der bliver sagt.
- d) Tilbyde unge hjemløse mulighed for at modtage omsorg og skadesreducerende støtte til dag-til-dag problemer og praktisk hjælp såsom mad, soveposer og opbevaring af ejendele m.v.
- e) Bryde isolation, udvikle nye netværk og bygge bro til relevante tilbud, såsom social og sundhedssystemet, jobcentret, uddannelsessystemet mv.
- f) Give mulighed for deltagelse i aktiviteter ud fra de hjemløses interesser og egne ressourcer, evt. med inddragelse af frivillige.
- g) Give muligheder for pusterum fra en hektisk hverdag.
- h) Give mulighed for etablering i bolig via økonomisk, socialfaglig og medmenneskelig støtte til indskud, flytning og indretning.

2) Udvikling og formidling af metoder og viden for dermed at forhindre yderligere udstødelse, hvor vi vil:

- a) Sikre at unge hjemløses unikke erfaringer kommer frem.
- b) Sikre socialpolitisk debat med relevante fagfolk, politikere mv. på området for gadesovere og unge hjemløse.
- c) Gå nye veje i det sociale arbejde med unge hjemløse.
- d) Sikre, at den viden om metode og målgrupper og de erfaringer, vi samler, bliver brugt til videre udvikling af aktiviteter såvel i projekt UDENFOR som i andre organisationer, kommuner mv.

Karakteristik og afgrænsning af målgruppen

projekt UDENFORs ungeprojekt beskæftiger sig primært med hjemløse personer under 30 år.

I 2013 kunne der registreres 1755 unge mellem 18 og 29 år, som befandt sig i en hjemløshedssituation og hvis ikke de allerede var sat ud af systemet, så var de i højrisiko for tidlig social deroute. Desuden registrerede man 144 hjemløse børn eller unge under 18. (Konstateret af SFI efter hjemløsetællinger i hhv 2009, 2011 og 2013).

Den erfaring, vi i dag har med de unge er, at de ofte står uden uddannelse og job, flere er i en ung alder registrerede hos RKI, 74 % af de 18-24 årige har ifølge SFI en psykisk sygdom og/eller misbrugsproblemer. Mange af dem lever derfor et usikkert, kaotisk og omflakkende hverdagsliv. Ofte har brud på relationer til familie og venner ført til akut boligmangel og manglende støtte. Mange af de unge hjemløse har desuden været tilknyttet det sociale system hele deres opvækst, men er på et tidspunkt "faldet ud" og lever nu en mere eller mindre isoleret tilværelse. Erfaringer viser, at de unge ofte gentagne gange har følt sig svigtet og nærer mistillid til det system, som er sat i verden for at hjælpe dem. Mangel på netværk og gentagende oplevelser af svigt gør disse unge til en særligt sårbar gruppe. De komplekse problematikker som de unge hjemløse står med betyder, at de ofte ikke kan leve op til de krav, som de bliver mødt med. Derfor er gruppen ofte kendetegnet ved manglende kontakt til social- og sundhedssystemerne.

Optællingen fra SFI (2013) viser, at cirka halvdelen af de unge (mellem 18 og 25) lever som sofa-surfere, imens 22 % opholder sig på herberger og forsorgshjem og at 6 % af de unge sover direkte på gaden og udgør 17 % af alle landets gadesovere.

I projekt UDENFORs ungeprojekt arbejder vi primært med de allermest udsatte unge i gadebilledet.

Metoder og aktiviteter

Ungeprojektets metoder vil bygge på projekt UDENFORs mangeårige erfaring med opsøgende og udgående arbejde på gaden og vil, ligesom projekt UDENFORs andre initiativer, være af eksplorativ og eksperimenterende karakter. Det er vores opgave i dette projekt at afprøve de kendte og udvikle nye metoder, hvormed vi kan nå hjemløse borgere. Vi vil undervejs evaluere arbejdet kritisk med henblik på at sikre, at hjælpen tilgodeser den hjemløses behov både på kort og lang sigt. En grundlæggende og uforanderlig værdi i ungeprojektet vil dog, i tråd med projekt UDENFORs generelle arbejde, være, at alle mennesker ønsker kontakt med og støtte fra andre. Derfor vil *relationen* altid være i centrum for arbejdet.

Opsøgende og udgående gadeplansarbejde

Hvor en del af de ældre hjemløse er nemme at identificere i byrummet, er det modsat med de unge, som i højere grad blander ind i gadebilledet. Ligeledes opsøger de unge ofte ikke traditionelle hjemløsetilbud, som de ikke identificerer sig med eller som er for "hårde".

For at imødekomme at mange unge hjemløse derfor lever i "skjult hjemløshed" og ikke selv henvender sig på etablerede hjemløsetilbud, arbejder vi først og fremmest opsøgende. Vi opsøger de unge hjemløse på gaden, herberger, væresteder samt gennem vores og deres egne netværk med det formål at tilbyde skadesreduktion i forhold til det liv, de unge hjemløse lever; herunder sørge for, at den enkelte unges mest påtrængende problemer afhjælpes samt at der brobygges til relevante tilbud for de unge. projekt UDENFORs mangeårige erfaring med opsøgende og udgående relationsarbejde ligger til grund for det direkte arbejde med de unge hjemløse. Nøgleordene i projekt UDENFORs arbejde er tid, tålmodighed og tillid mellem den hjemløse og medarbejderen, som kan støtte den hjemløse til at drage bedre omsorg for egen tilværelse. Der tages udgangspunkt i den enkeltes individuelle situation og behov for hjælp og projektet skal tilstræbe at møde de hjemløse på deres præmisser, dér, hvor de er.

Som projekt UDENFOR skrev i Politiken d. 17. dec. 2013: *"Vi tror ikke på, at man kan hjælpe den enkelte hjemløse ordentligt, hvis man fra dag ét møder op med en dagsorden om, at vedkommende skal ændre sig på den ene, anden eller tredje måde. Det handler først og fremmest om at skabe en god relation til den person, man vil hjælpe. Det kræver blandt andet en stor mængde tid og tålmodighed, som desværre er en mangelvare i dagens socialsystem, der foretrækker resultater, der kan måles og vejes"*

Vi lægger vægt på at være vedvarende i det opsøgende og udgående arbejde og på netop at have den nødvendige tid, tålmodighed og forståelse for den unges unikke situation. Vi lægger vægt på det personlige kendskab til projektets unge, som i endnu højere grad end andre unge har behov for at opbygge tillidsfulde relationer.

Alt afhængig af den enkeltes behov, ønsker og ressourcer arbejder vi desuden med at give den unge hjemløse alternative udviklingsmuligheder, pusterum fra en isoleret og/eller kaotisk hverdag på gaden og brobygning til relevante tilbud for den unge. Vi har også mulighed for at hjælpe den unge med etablering i bolig.

Indsamling og formidling af viden om unge hjemløses liv og forhold

Gennem den opsøgende indsats vil vi få indblik i de unge hjemløses tilværelser, deres håb og drømme og de konkrete problemer, som belaster dem. Vi vil systematisk dokumentere disse erfaringer og problemstillinger gennem journalføring og opsamlende møder. Viden indsamles desuden gennem samarbejder med andre organisationer på området for udsatte og hjemløse unge. Desuden er ungeprojektet en del af et europæisk netværk, som skal sikre erfaringsudveksling og metodeudvikling på området for unge hjemløse, hvor igennem vi kan indsamle viden på et europæisk niveau.

Den indsamlede viden skal bidrage til, at projektet og projekt UDENFOR bliver en ressourcebase for velfunderet viden om unge hjemløse. Den i projektet indsamlede viden formidles til relevante aktører på området samt til den bredere offentlighed. Det sker bl.a. gennem debatindlæg og artikler og via projekt UDENFORs veletablerede vidensformidling, som bl.a. indebærer:

- ⇒ 8 informationsmøder pr. år, åbne for alle
- ⇒ hjemmesiden www.udenfor.dk, som opdateres løbende med information, nyheder og kommentarer på dansk og engelsk
- ⇒ løbende nyhedsbreve
- ⇒ en aktiv socialpolitisk profil på Facebook
- ⇒ undervisning, oplæg og foredrag, som i 2013 havde et omfang af 27 oplæg og foredrag og 19 undervisningssessioner på diverse uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser, organisationer, foreninger mv.

Derudover vil der foreligge en afsluttende metodebeskrivende rapport, som dokumenterer og evaluerer projektets resultater.

Forventede resultater

Projektet vil gøre det muligt at nå ud til grupper af hjemløse, som vi ikke hidtil har kunnet nå og muliggør desuden, at vi kan imødekomme nye behov hos kendte målgrupper. Helt konkret betyder det:

på individniveau:

- ⇒ At der etableres længerevarende relationer til 30-40 unge hjemløse/gadesovere, som tilbydes skadesreducerende støtte og omsorg.
- ⇒ At der tilbydes enkeltstående hjælp og kortere indsatser til en gruppe på op mod 100 herunder brobygning til andre relevante tilbud (fx kørsel til skadestue, bestilling af tid hos speciallæge, anskaffelse af NemID, opbevaring af bagage mv.)
- ⇒ At hjemløses stressorer søges fjernet via praktiske tiltag, såsom et frirum fra den hektiske hverdag, hjælp til opbevaring af ejendele, oprettelse af NemID og støtte til at navigere i offentlige systemer, så de oplever mindre stress og mere overskud i en ellers kaotisk hverdag.
- ⇒ At en del af de unge/gadesovere, vi har tættere kontakt til hjælpes i bolig og støttes i processen omkring at opretholde boligen og gøre denne til et hjem.
- ⇒ At en del af de unge/gadesovere, vi har tættere kontakt med gennem deltagelse i fritidsaktiviteter/kulturtilbud oplever mindre isolation, skaber nye netværk, udvikler og mobiliserer kompetencer og styrke til at tage hånd om egen situation på nye måder

på organisationsniveau:

- ⇒ At projekt UDENFOR opnår metode- og målgruppeerfaringer vedr. de nævnte målgrupper, som giver ny viden til projekt UDENFOR og relevante samarbejdspartnere.
- ⇒ At projekt UDENFOR opnår større indsigt i, hvordan målgrupperne selv oplever hjemløsheden, hvilket forbedrer vores evne til at skabe relationer og yde omsorg.

på samfundsniveau:

- ⇒ At projektet er med til at påvirke den sociale dagsorden og sætte fokus på den stigende ungdomshjemløshed og den fortsatte udfordring med gadesovere via debat i medierne, via seminarer og konferencer samt via projekt UDENFORs hjemmeside og øvrige kommunikationsplatforme, såsom nyhedsbrev og Facebook.
- ⇒ At projektet ved sin afslutning fremsætter en række anbefalinger, der medvirker til at kvalificere indsatsen vedrørende ungdomshjemløshed og den fortsatte udfordring med gadesovende hjemløse og reducerer mismatch mellem de tilbud, der ydes og de hjemløses adfærdsmønstre, behov og ønsker.

Vi ved fra mange års erfaring, at der altid, når man kommer i tæt relation til mennesker, opstår positive effekter og resultater. Effekter og resultater, som vi i skrivende stund ikke kan definere eller forestille os, men som vil udvikle og flytte den enkelte, samt ansprende til og virke inspirerende for kommende projekter.

Organisatoriske rammer

projekt UDENFOR har eksisteret i 18 år og er en veletableret organisation, der kombinerer gadeplansarbejde med undervisning, formidling og debatskabelse omkring hjemløshed og social udstødelse. Vi søger at informere befolkningen om hjemløshed og udstødelse, og arbejder bl.a. socialpolitisk i Danmark og til dels også på europæisk niveau. Målgruppen er samfundets aller mest udsatte, der af forskellige årsager ikke er i stand til at modtage den hjælp fra systemet, som de har behov for og ret til. Organisationens værdisæt bygger på en europæisk humanistisk tradition, der fordrer betingelsesløs hjælp til de svageste – uanset hvordan de er havnet i deres udsatte situation.

projekt UDENFOR er formelt organiseret som en velgørende fond med stifter af organisationen Preben Brandt som arbejdende formand for bestyrelsen. Det daglige arbejde i organisationen varetages af et tværfagligt team af ansatte og ca. 40 frivillige, der arbejder med udstødte i København og omegn.

Ugeprojektets overordnede (faglige, juridiske og økonomiske) ansvar ligger hos projekt UDENFORs ledelse. Det daglige projektansvar varetages af to projektmedarbejdere som arbejder fuldtid under projektets 2½-årige forløb. Projektet trækker desuden på projekt UDENFORs øvrige medarbejdere, herunder uddannelsesmedarbejderen, kommunikationsmedarbejderen, gadeplansmedarbejderne og en supervisor.

Der er til projektet desuden nedsat en følgegruppe af eksterne fagpersoner, som inddrages i forbindelse med sparring og kvalitetssikring af projektets metoder og vidensarbejde.

Dokumentation af projektet

Projektets forløb og fremskridt dokumenteres gennem flere kanaler:

Medarbejdernes arbejde med de enkelte unge i projektet dokumenteres via journalføring, kontaktregistreringer og registrering af "enkeltstående ydelser". Viden om gruppen af unge hjemløse opsamles desuden via en logbog, hvor observationer og refleksioner fra gaden nedfældes.

Hvert år udgives en årsrapport, hvori projektets opnåede resultater blandt andet beskrives.

Hele projektet vil blive evalueret i forbindelse med projektperiodens afslutning. Evalueringen formidles via en afsluttende rapport.